

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2010. év április hó 20. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A rablás büntette miatt folyamatban volt büntetőügyben a II. rendű terhelt által - védője útján - benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Szolnoki Városi Bíróság 3.Fk.441/2005/48. számú ítéletét, illetőleg a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság 2.Fkf.76/2007/3. számú végzését a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

E végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Szolnoki Városi Bíróság a 2006. július 4.-én kihirdetett 3.Fk.441/2005/48. számú ítéletével a II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett rablás büntetében. Ezért őt, mint többszörös visszaesőt 2 év 6 hónapi fegyházbüntetésre és a közügyektől 3 évi eltiltásra ítélte.

Védelmi fellebbezés alapján eljárva a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság a 2007. március 9.-én meghozott 2.Fkf.76/2007/3. számú végzésével az elsőfokú ítéletet - a II. rendű terhelt tekintetében - helybenhagyta.

Az elsőfokú ítélettel megállapított - és a másodfokú bíróság által is irányadónak tartott - tényállás lényege a következő.

A II. rendű terheltet a Szolnoki Városi Bíróság a B.479/1999/26. számú - a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság Bf.139/2001/4. számú határozata folytán - 2001. április 3.-án jogerős ítéletével folytatólagosan elkövetett csalás vétsége miatt, mint különös visszaesőt, főbüntetésként 8 hónapi börtönbüntetésre ítélte; amit a II. rendű terhelt 2003. február 6. napjával kitöltött.

2004. június 10.-én, 23 óra 30 perc körül, Szolnokon egy italboltban tartózkodott az I. rendű és a II. rendű terhelt, valamint az ittas állapotban lévő sértett.

A sértett és az italbolt pultosa között, pénzváltás kapcsán elszámolási vita alakult ki, a pultosnő a sértettől 5.000 Ft visszaadását kérte.

Mindezt hallották a terheltek, akik felszólították a sértettet, hogy adjon vissza a pultosnak 5.000 forintot. A sértett ettől elzárkózott, mire a terheltek kihívták az italbolt elé azzal az ürüggyel, hogy ott beszéljék meg a történeteket. A sértett ennek eleget tett és a terheltekkel együtt kiment. Az italbolt előtt, az utcán az I. rendű és a II. rendű terhelt ismét felszólította a sértettet, hogy adja vissza azt a pénzt, amit a pultos rosszul adott vissza.

Ennek során a terheltek veréssel fenyegették meg a sértettet arra az esetre, ha nem ad át részükre 20.000 Ft készpénzt. A terheltek a pénz megszerzése érdekében ököllel megütötték a sértett arcát. A sértett a bántalmazás és a fenyegetések miatt átadott a terhelteknek 1 db pontosan meg nem határozható címletű bankjegyet. Ezután a terheltek visszamentek az italboltba.

Az elsőfokú bíróság jogi értékelése szerint a terheltek az utcán pénzszerzés céljából veréssel fenyegették és bántalmazták a sértettet, aki tartva a további bántalmazástól átadott nekik 1 db pontosan meg nem határozható címletű bankjegyet. Ezáltal a II. rendű terhelt társtettesként megvalósította a Btk. 321. § (1) bekezdésébe ütköző rablás bűntettét.

A másodfokú bíróság ezzel a jogi állásponttal maradéktalanul egyetértett.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a II. rendű terhelt, védője útján terjesztett elő - a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontját megjelölve - felülvizsgálati indítványt a jogi minősítés és a kiszabott büntetés miatt, megváltoztatás, enyhébb büntetés érdekében.

Indokai szerint az irányadó tényállásból önbíráskodásra - nem pedig rablásra - vonható következtetés. A II. rendű terhelte a pultos igényének érvényesítőjeként lépett fel. A pultosnak a sértettel szembeni igénye jogos volt, amit maga a sértett is elismert. Önbíráskodás elkövetője pedig nem csak a saját, hanem más igényének érvényesítője is lehet.

Mindemellett önbíráskodás esetében a jogosnak vélt igény kapcsán megengedett az is, hogy az elkövető tévedjen az igény jogosságában, vagy esetleg a létében.

Az indítvány szerint a rendelkezésre álló bizonyítékokból a formállogika szabályainak betartásával nem vonható következtetés a megállapított tényállásra.

A Legfőbb Ügyészség Fk.Bf.306/2010. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta és a megtámadott határozat hatályban tartását indítványozta.

Álláspontja szerint - az irányadó tényállás alapján - a pultost megillető követelés érvényesítése végett a terheltek a sértettel szemben kényszerrel, fenyegetést nem alkalmaztak. Ezért önbíráskodás sem állapítható meg.

Ettől azonban elkülönült a terheltek további magatartása, melynek során előbb közvetlen testi épség elleni támadással fenyegetve, majd akaratot megtörő erőszakkal, veréssel pénz átadására kényszerítették a sértettet.

Ennek során a sértett - az akaratát megtörő erőszak hatása alatt - nem a pultossal szemben fennálló tartozását, hanem a terheltek által, a maguk számára, eltulajdonítási célzattal követelt pénzt adta át. Ekként a terheltek cselekménye a saját jogtalan haszonszerzésüket célozta. A sértettől lenyűgöző erőszak alkalmazásával szereztek meg számukra idegen dolgot. Így a minősítés törvényes.

A Legfelsőbb Bíróság az ügyben a Be. 420. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott; melyen a védő, valamint a II. rendű terhelte a felülvizsgálati indítványt fenntartotta és azzal, az ügyész pedig az írásbeli nyilatkozatával egyező tartalommal szólalt fel.

A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

A Be. 416. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog

más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak.

Ha azonban a minősítés törvényes és az annak alapján kiszabott büntetés (alkalmazott intézkedés) is megfelel a büntető anyagi jog szabályainak, akkor ez okból nincs lehetőség a jogerős határozat megváltoztatására. Jelen ügyben erről van szó.

Az eljáró bíróság nem sértette meg a büntető anyagi jog szabályát, amikor a II. rendű terhelt magatartását - a vádmódosítás szerinti indítvánnyal egyezően - rablásnak minősítette.

Az irányadó tényállás alapján egyértelmű, hogy a terheltek által a sértett felé két, időben egymástól elkülönülő, egymást követő, különböző összegű és különböző igényből fakadó anyagi követelés hangzott el.

A II. rendű terhelt (és társa) tisztában volt a pultosnak a sértett felé fennálló vagyoni igényével (követelésével), illetve annak összegével. Ezt érvényesítették, amikor az italboltban, majd kint az utcán felszólították a sértettet a pultos által követelt 5.000 Ft pultosnak történő visszaadására.

Az irányadó tényállás szerint ennek során a terheltek részéről tettlegesség nem történt, szóbeliségük tartalma pedig az 5.000 Ft visszaadására való felszólításban kimerült.

Ehhez képest a II. rendű (és az I. rendű) terheltek a pultos követelése vonatkozásában kifejtett magatartása bűncselekményt nem - így önbíráskodást sem - valósít meg, mivel erőszak vagy fenyegetés nem történt. Ekként pedig közömbös, hogy a pultos 5.000 forintos követelése jogos, vagy jogosnak vélt volt-e, illetve arról a terheltek mit gondoltak, mintahogy annak sincs jelentősége, hogy a terheltek nem saját, hanem más vagyoni követelése, igénye végett cselekedtek.

Egyébiránt az indítvány helyesen fejtette ki, hogy az önbíráskodás megállapításának nem képezi akadályát, ha az elkövető más igényét érvényesíti, vagy esetleg téved abban, hogy a 3. személy igénye jogos, illetve jogosnak vélt.

Az ügyben annak van jelentősége, hogy időben és tartalmát illetően is elkülönült, ami ezután történt. Az irányadó tényállás szerint a II. rendű terhelt (és társa) nem a pultos 5.000 forintos igénye, hanem már a saját, 20.000 forintra vonatkozó követelésük teljesítése érdekében fenyegette veréssel, majd ütötte meg ököllel a sértettet.

A Btk. 321. § (1) bekezdése szerint rablást követ el, aki idegen dolgot jogtalan eltulajdonítás végett úgy vesz el mástól, hogy evégből valaki ellen erőszakot, avagy élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetést alkalmaz.

Az irányadó tényállásból következően kétségtelen, hogy a 20.000 Ft kizárólag a terheltek követelése volt, ehhez képest teljes egészében jogtalan, független a pultos 5.000 forintos igényétől. Ekként idegen dolog jogtalan eltulajdonítását célzó elvételi szándékot fejezett ki.

Kétségtelen az is, hogy a 20.000 Ft elvétele végett a terheltek (így a II. rendű terhelt is) a jelenlévő sértettel szemben verést helyeztek kilátásba, ami testi épség elleni közvetlen fenyegetés, majd őt ököllel arcul ütötték. A tényállás rögzíti, hogy a sértett mindezek hatására - tehát akarata megtörése következtében - 1 db bankjegyet átadott.

A tényállás nem tartalmazza ugyan a bankjegy címletét, ez azonban közömbös. Jelentősége annak van, hogy az idegen dolognak a - rabláshoz megkívánt fenyegetéssel és erőszakkal - kikényszerített átadása a pultos 5.000 forintos igényétől független, eltérő összegnek a más általi eltulajdonítást célzó elvétele végett történt.

Az indítványnak bizonyítékok mikénti értékelésére, illetve a tényállás megállapítására vonatkozó álláspontja kívül esik a felülvizsgálat keretein. A Be. 423. §-a (1) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárásban, a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható.

Ekként a Legfelsőbb Bíróság - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2010. április 20.

*Dr. Demeter Ferencné s.k. a tanács elnöke, Dr. Márki Zoltán s.k.
előadó bíró, Dr. Varga Zoltán s.k. bíró.*

A kiadmány hitelével:

írnok

MM